

Wokół polsko- ukraińskiego sporu o imponderabilia i nie tylko

Opracowała
Beata Roguska

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku



Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W skrócie

- Pogląd, że Ukraińcy mają prawo do własnych bohaterów, nawet jeśli zapisali się oni negatywnie w historii Polski, budzi kontrowersje – praktycznie tyle samo osób skłonnych jest się z nim zgodzić (44%), co go kwestionuje (42%). Niemal powszechna jest zgoda co do tego, że państwo polskie powinno reagować, gdy inne państwo gloryfikuje postaci historyczne odpowiedzialne za zbrodnie na Polakach – tego zdania jest 84% badanych. Większość osób (59%) uważa, że prezydent Karol Nawrocki słusznie zdecydował o odebraniu prezydentowi Ukrainy najwyższego polskiego odznaczenia Orderu Orła Białego. Przeciwnego zdania jest 28% ankietowanych.
- W ocenie większości badanych (73%) politycy polscy i ukraińscy dla własnych korzyści politycznych podsycają konflikty między oboma krajami. Jednocześnie trzy czwarte uważa, że Polska i Ukraina powinny przede wszystkim współpracować w obliczu zagrożenia ze strony Rosji, a nie skupiać się na dzielących je kwestiach.
- Biorąc pod uwagę opinie dotyczące polsko-ukraińskiego sporu, wyróżniliśmy trzy kategorie osób: moralistów (46%), pragmatyków (34%) oraz wycofanych (20%).
- W ocenie społecznej zdecydowanym priorytetem w relacjach z Ukrainą powinna być współpraca na rzecz bezpieczeństwa – wskazało ją 61% badanych.

SPIS TREŚCI

Opinie o polsko-ukraińskim sporze	1
Priorytety Polski w relacjach z Ukrainą	9

W ostatnich miesiącach doszło do zaostrzenia w relacjach polsko-ukraińskich. Spór wywołała podjęta pod koniec maja decyzja prezydenta Wołodymyra Zełenskiego o nadaniu ukraińskiej jednostce wojskowej nazwy „Bohaterów UPA”. Decyzja ta spotkała się z krytyką w Polsce, a prezydent Karol Nawrocki zdecydował o odebraniu Wołodymyrowi Zełenskiemu Orderu Orła Białego.

W lipcowym badaniu¹ zapytaliśmy respondentów o ich opinie na temat kwestii związanych z ostatnimi wydarzeniami – dotyczącymi pamięci i polityki historycznej oraz ich znaczenia w kontekście trwającej wojny między Rosją a Ukrainą. Interesowały nas także oczekiwane priorytety w relacjach między Polską a Ukrainą.

OPINIE O POLSKO-UKRAIŃSKIM SPORZE

Badanym zostało w sposób losowy przedstawionych kilka stwierdzeń. Mieli oni za zadanie wskazać, z którymi z nich się zgadzają, a z którymi nie. Uzyskane odpowiedzi pozwoliły zrekonstruować sposób myślenia Polaków na temat polsko-ukraińskiego konfliktu. Spór dotyczy wprawdzie pamięci historycznej, ale jednocześnie jest mocno osadzony we współczesnych realiach politycznych.

Biorąc pod uwagę chronologię zdarzeń, które doprowadziły do zaostrzenia relacji i są sednem sporu, warto odnieść się na wstępie do retoryki towarzyszącej m.in. decyzji prezydenta Zełenskiego o uhonorowaniu członków UPA i zapowiedziom budowy Panteonu Narodowego, a odwołujących się do suwerenności narodu w kwestii polityki historycznej². Stwierdzenie, że Ukraińcy mają prawo do własnych bohaterów, nawet jeśli zapisali się oni negatywnie w historii Polski, budzi w naszym kraju kontrowersje – praktycznie tyle samo osób skłonnych jest się z nim zgodzić (44%), co je kwestionuje (42%). Mimo deklarowanego uznania prawa Ukraińców do wyboru własnych bohaterów przez znaczną część polskiego społeczeństwa, niemal powszechna jest zgoda co do tego, że państwo polskie

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (435) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadającym od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadającym od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 2 do 12 lipca 2026 roku na próbie liczącej 938 osób (w tym: 65,5% metodą CAPI, 16,6% – CATI i 17,9% – CAWI).

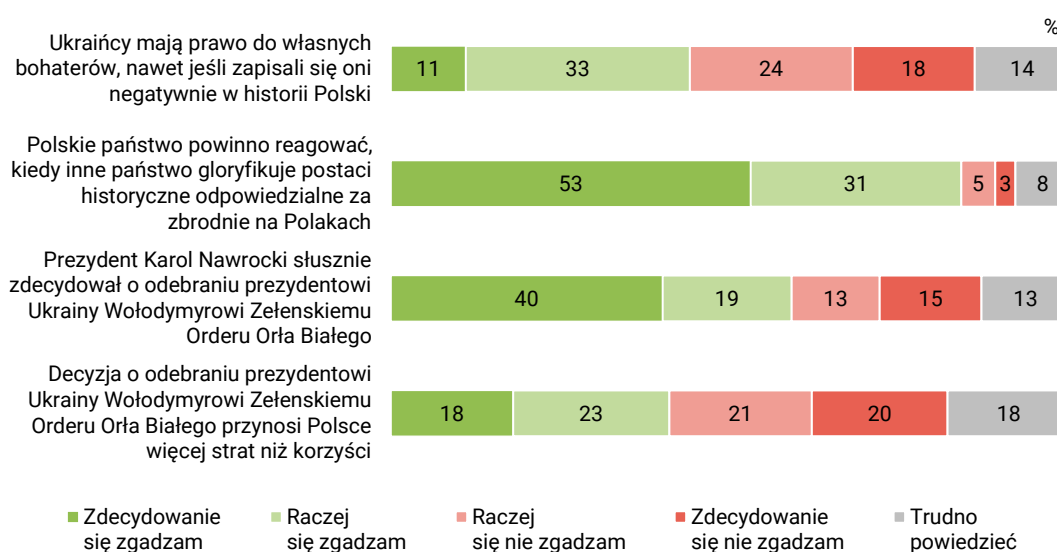
CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

² „Nikt i nigdy nie będzie nakazywał nam, jak żyć, jak mówić, kogo kochać, komu być wdzięcznym i jakich bohaterów szanować” – powiedział prezydent Ukrainy podczas wystąpieniu z okazji Dnia Konstytucji Ukrainy 28 czerwca 2026 roku.

powinno reagować, gdy inne państwo gloryfikuje postaci historyczne odpowiedzialne za zbrodnie na Polakach – tego zdania jest 84% badanych. W ocenie społecznej nie ma zatem wątpliwości, że należy reagować na politykę historyczną Ukraińców, więcej kontrowersji budzi jednak kwestia, w jaki sposób to robić. Większość ankietowanych (59%) uważa, że prezydent Karol Nawrocki słusznie zdecydował o odebraniu prezydentowi Ukrainy najwyższego polskiego odznaczenia Orderu Orła Białego. Przeciwnego zdania jest 28% ankietowanych. Mimo uznania racji stojących za decyzją prezydenta, jej skutki oceniane są niejednoznacznie. Tyle samo osób uważa, że przynosi ona Polsce więcej strat niż korzyści (41%), co sądzi, że jest odwrotnie (41%).

CBOS

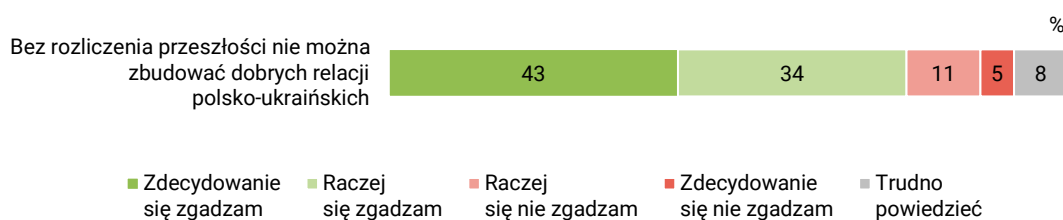
RYS. 1. Z którymi z poniższych stwierdzeń się Pan(i) zgadza, a z którymi nie?



Niezależnie od opinii na temat działań obu stron polsko-ukraińskiego sporu niekwestionowane szerzej jest przekonanie, że bez rozliczenia przeszłości nie można zbudować dobrych relacji polsko-ukraińskich – podziela je 77% ogółu ankietowanych.

CBOS

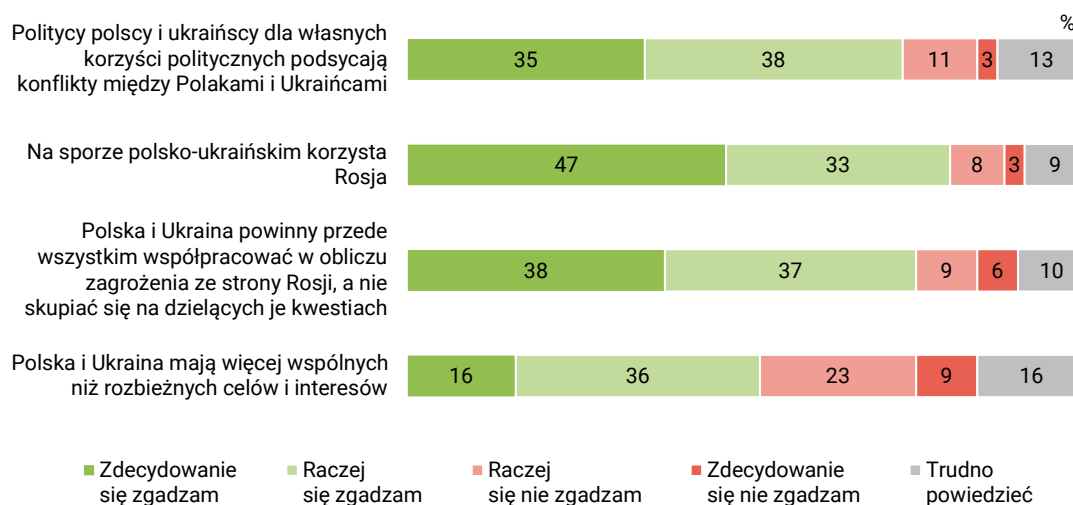
RYS. 2. Z którymi z poniższych stwierdzeń się Pan(i) zgadza, a z którymi nie?



Polacy mają świadomość politycznych uwarunkowań eskalacji sporu polsko-ukraińskiego – w zdecydowanej większości (73%) zgadzają się z poglądem, że politycy polscy i ukraińscy dla własnych korzyści politycznych podsycają konflikty między oboma krajami. Wobec powszechnie podzielanego przekonania, że na sporze polsko-ukraińskim korzysta Rosja (80%), zdecydowana większość (75%) uważa, że Polska i Ukraina powinny przede wszystkim współpracować w obliczu zagrożenia ze strony Rosji, a nie skupiać się na dzielących je kwestiach. Co więcej, ponad połowa ankietowanych (52%) zgadza się z opinią, że Polska i Ukraina mają więcej wspólnych niż rozbieżnych celów i interesów. Przeciwnego zdania jest niespełna co trzeci badany (31%).

CBOS

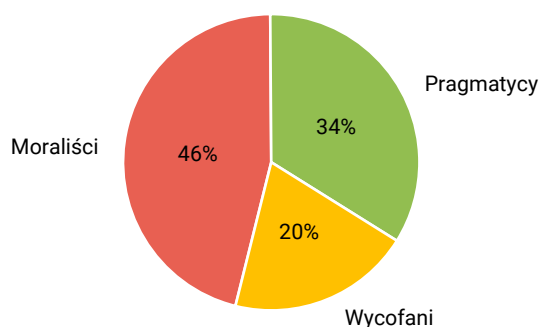
RYS. 3. Z którymi z poniższych stwierdzeń się Pan(i) zgadza, a z którymi nie?



Biorąc pod uwagę przedstawione wyżej opinie na temat sporu o pamięć historyczną i relacji polsko-ukraińskich przy pomocy analiz statystycznych podzieliśmy badaną populację na trzy grupy³.

CBOS

RYS. 4. Kategorie badanych wyróżnione ze względu na ich stanowisko w polsko-ukraińskim sporze



³ Wykorzystano analizę skupień metodą k-średnich.

Pierwszą, najliczniejszą grupę (46% ogółu badanych) stanowią osoby, które przyjmują wobec polityki ukraińskiej postawę godnościowo-konfrontacyjną, nazwalimy ich **moralistami**. Osoby te w większości (62%) kwestionują pogląd, że Ukraińcy mają prawo do własnych bohaterów, nawet jeśli zapisali się oni źle w historii Polski. Niemal bez wyjątku zgadzają się z opinią, że państwo polskie powinno reagować, kiedy inne państwo gloryfikuje postaci historyczne odpowiedzialne za zbrodnie na Polakach (ogółem 97%) oraz uznają za słuszną decyzję o odebraniu prezydentowi Ukrainy Wołodomyrowi Zełenskiemu Orderu Orła Białego (95%). Ich poglądy w obu kwestiach są wyrażane w sposób zdecydowany. Jednocześnie większość z nich polemizuje ze stwierdzeniem, że decyzja polskiego prezydenta przynosi Polsce więcej strat niż korzyści (ogółem 73%), choć ich opinie na ten temat są już mniej kateryczne. Moralisci w sposób jednoznaczny stoją na stanowisku, że bez rozliczenia przeszłości nie można zbudować dobrych relacji polsko-ukraińskich (99%). Mimo bardzo wyrazistych poglądów na temat istoty polsko-ukraińskiego sporu ogromna większość z nich ma świadomość politycznych uwarunkowań tego konfliktu: 79% uważa, to politycy polscy i ukraińscy dla własnych korzyści politycznych podsycają konflikt między Polakami a Ukraińcami, tyle samo sądzi, że na sporze korzysta Rosja. Największe rozbieżności wywołuje w tej grupie kwestia definiowania polskich i ukraińskich celów oraz interesów. Ogółem 35% uważa, że oba kraje mają więcej wspólnych celów i interesów, zaś połowa sądzi, że jest odwrotnie. Może to oznaczać, że w ich ocenie rozbieżności między naszymi krajami mogą wykraczać poza spory dotyczące pamięci i polityki historycznej, ale mieć bardziej systemowy charakter (a więc dotyczyć np. kwestii gospodarczych czy pozycji w regionie, a w przyszłości w Unii Europejskiej).

TABELA 1

ODPOWIEDZI MORALISTÓW

Czy zgadza się Pan(i) z następującymi stwierdzeniami?	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Ukraińcy mają prawo do własnych bohaterów, nawet jeśli zapisali się oni negatywnie w historii Polski	6	23	29	33	9
Polskie państwo powinno reagować, kiedy inne państwo gloryfikuje postaci historyczne odpowiedzialne za zbrodnie na Polakach	81	16	1	0	1
Prezydent Karol Nawrocki słusznie zdecydował o odebraniu prezydentowi Ukrainy Wołodomyrowi Zełenskiemu Orderu Orła Białego	74	21	1	1	3
Decyzja o odebraniu prezydentowi Ukrainy Wołodomyrowi Zełenskiemu Orderu Orła Białego przynosi Polsce więcej strat niż korzyści	4	12	35	38	11
Bez rozliczenia przeszłości nie można zbudować dobrych relacji polsko-ukraińskich	70	29	1	0	0
Politycy polscy i ukraińscy dla własnych korzyści politycznych podsycają konflikty między Polakami i Ukraińcami	38	41	10	2	9
Na sporze polsko-ukraińskim korzysta Rosja	40	39	10	4	7
Polska i Ukraina powinny przede wszystkim współpracować w obliczu zagrożenia ze strony Rosji, a nie skupiać się na dzielących je kwestiach	28	41	14	8	9
Polska i Ukraina mają więcej wspólnych niż rozbieżnych celów i interesów	6	29	35	15	15

Drugi wyróżniony przez nas segment to badani, których nazwaliśmy **pragmatykami**. Są to osoby, których myślenie w większym stopniu jest skierowane ku przyszłości, w mniejszym – ku przeszłości. Jest to mniej liczna grupa niż moralisci, bo stanowi 34% ogółu badanych. Pragmatycy – w przeciwieństwie do moralistów – uważają, że Ukraińcy mają prawo do własnych bohaterów, nawet jeśli zapisali się oni negatywnie w historii Polski (70%). W większości krytycznie oceniają decyzję o odebraniu Wołodomyrowi Zełenskiemu Orderu Orła Białego (70%) i sądzą, że przynosi ona Polsce więcej strat niż korzyści (84%). Jednocześnie jednak zgadzają się z poglądem, że rozliczenie przeszłości jest kluczowym warunkiem budowania dobrych relacji polsko-ukraińskich (71%) oraz sądzą, że należy reagować, kiedy inne państwo gloryfikuje postaci historyczne odpowiedzialne za zbrodnie na Polakach (84%). Opinie o potrzebie rozliczeń i reagowania na próby uhonorowania osób odpowiedzialnych za zbrodnie na Polakach wyrażają jednak w sposób mniej kategoryczny niż moralisci. Ogromna większość (88%) z nich uważa, że politycy polscy i ukraińscy dla własnych korzyści politycznych podsycają konflikty między Polakami a Ukraińcami. W odpowiedziach pragmatyków silniej niż w opiniach moralistów wybrzmiewają obawy przed zagrożeniem ze strony Rosji: ogółem 97% z nich zauważa, że na sporze polsko-ukraińskim korzysta Rosja, niemal tyle samo (96%) sądzi, że w obliczu rosyjskiego zagrożenia polsko-ukraińskie spory o przeszłość powinny zejść na dalszy plan. W ocenie pragmatyków – inaczej niż w opinii moralistów – Polska i Ukraina mają więcej wspólnych niż rozbieżnych celów i interesów (87%).

TABELA 2

ODPOWIEDZI PRAGMATYKÓW

Czy zgadza się Pan(i) z następującymi stwierdzeniami?	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Ukraińcy mają prawo do własnych bohaterów, nawet jeśli zapisali się oni negatywnie w historii Polski	23	47	14	4	12
Polskie państwo powinno reagować, kiedy inne państwo gloryfikuje postaci historyczne odpowiedzialne za zbrodnie na Polakach	38	46	6	4	7
Prezydent Karol Nawrocki słusznie zdecydował o odebraniu prezydentowi Ukrainy Wołodomyrowi Zełenskiemu Orderu Orła Białego	3	11	31	39	16
Decyzja o odebraniu prezydentowi Ukrainy Wołodomyrowi Zełenskiemu Orderu Orła Białego przynosi Polsce więcej strat niż korzyści	43	41	4	0	12
Bez rozliczenia przeszłości nie można zbudować dobrych relacji polsko-ukraińskich	30	41	15	8	6
Politycy polscy i ukraińscy dla własnych korzyści politycznych podsycają konflikty między Polakami i Ukraińcami	50	38	4	0	8
Na sporze polsko-ukraińskim korzysta Rosja	76	21	2	0	1
Polska i Ukraina powinny przede wszystkim współpracować w obliczu zagrożenia ze strony Rosji, a nie skupiać się na dzielących je kwestiach	69	27	1	0	3
Polska i Ukraina mają więcej wspólnych niż rozbieżnych celów i interesów	36	51	7	1	5

Trzecia grupa (stanowiąca 20% ogółu ankietowanych) jest najmniej wyrobiona politycznie, w wielu kwestiach nie ma jednoznacznej opinii, stąd osoby ją tworzące można określić jako **wycofanych**. Ankietowani, którzy znaleźli się w tej grupie, często uciekają się do odpowiedzi unikowych („Trudno powiedzieć”) i w każdej kwestii częściej udzielają odpowiedzi „Raczej tak”/„Raczej nie” niż „Zdecydowanie tak”/„Zdecydowanie nie”. Wycofani mają wyraźniejsze stanowisko w czterech spośród dziewięciu kwestii: 54% uważa za słuszną decyzję Karola Nawrockiego o odebraniu prezydentowi Ukrainy Wołodomyrowi Zełenskiemu Orderu Orła Białego, 57% jest zdania, że należy reagować, kiedy inne państwo gloryfikuje postaci historyczne odpowiedzialne za zbrodnie na Polakach. Z drugiej strony 56% sądzi, że na sporze polsko-ukraińskim korzysta Rosja, a 55% zgadza się z opinią, że w obliczu rosyjskiego zagrożenia Polska i Ukraina powinny przede wszystkim współpracować, a nie skupiać się na dzielących je kwestiach.

TABELA 3

ODPOWIEDZI WYCOFANYCH

Czy zgadza się Pan(i) z następującymi stwierdzeniami?	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Ukraińcy mają prawo do własnych bohaterów, nawet jeśli zapisali się oni negatywnie w historii Polski	2	32	30	9	27
Polskie państwo powinno reagować, kiedy inne państwo gloryfikuje postaci historyczne odpowiedzialne za zbrodnie na Polakach	19	38	11	8	24
Prezydent Karol Nawrocki słusznie zdecydował o odebraniu prezydentowi Ukrainy Wołodomyrowi Zełenskiemu Orderu Orła Białego	25	29	11	6	29
Decyzja o odebraniu prezydentowi Ukrainy Wołodomyrowi Zełenskiemu Orderu Orła Białego przynosi Polsce więcej strat niż korzyści	6	19	21	12	42
Bez rozliczenia przeszłości nie można zbudować dobrych relacji polsko-ukraińskich	6	30	25	12	27
Politycy polscy i ukraińscy dla własnych korzyści politycznych podsycają konflikty między Polakami i Ukraińcami	5	31	25	8	31
Na sporze polsko-ukraińskim korzysta Rosja	14	42	14	5	25
Polska i Ukraina powinny przede wszystkim współpracować w obliczu zagrożenia ze strony Rosji, a nie skupiać się na dzielących je kwestiach	10	45	13	9	23
Polska i Ukraina mają więcej wspólnych niż rozbieżnych celów i interesów	2	30	24	8	36

Wyodrębnione przez nas kategorie różnią się stopniem zainteresowania polityką, poglądami politycznymi oraz i przede wszystkim – preferencjami partyjnymi. Pewne różnice są również widoczne ze względu na podstawowe cechy społeczno-demograficzne.

Moralisci to, inaczej niż w przypadku pozostałych dwóch segmentów, częściej mężczyźni niż kobiety. Częściej niż przeciętnie są to mieszkańcy wsi i małych miast. Biorąc pod uwagę deklarowane przez nich wykształcenie i dochody *per capita* ich status społeczno-ekonomiczny można określić jako średni. Co ciekawe, chociaż deklarowane dochody w tej grupie są wyższe niż dochody wycofanych, moralisci są mniej od nich zadowoleni ze swojej sytuacji materialnej. Wydaje się zatem, że mamy do czynienia

z osobami, których aspiracje finansowe są w porównaniu z dwiema pozostałymi grupami zaspokojone w mniejszym stopniu. Ponad połowa moralistów deklaruje prawicowe poglądy polityczne, najczęściej popieraną przez nich partią jest Prawo i Sprawiedliwość, sporo zwolenników mają także Konfederacja WiN, Konfederacja Korony Polskiej, a także Koalicja Obywatelska.

Pragmatyków wyróżnia wyższy niż w przypadku pozostałych grup status społeczno-ekonomiczny: prawie połowa z nich ma wyższe wykształcenie, a większe niż przeciętnie deklarowane dochody *per capita* są spójne ze stosunkowo najczęściej wyrażanym zadowoleniem z materialnych warunków życia. Proporcjonalnie duża część z nich to mieszkańcy miast liczących co najmniej 100 000 ludności. Wśród pragmatyków szczególnie często można spotkać specjalistów, przedstawicieli kadry kierowniczej, właścicieli firm, ale także emerytów. Ten segment charakteryzuje się ponadprzeciętnie dużym zainteresowaniem polityką i partycypacją wyborczą oraz udziałem osób nieuczestniczących w praktykach religijnych i deklarujących lewicowe poglądy polityczne. Pragmatycy to w największej mierze zdeklarowani wyborcy Koalicji Obywatelskiej, choć znajdziemy wśród nich także zwolenników innych ugrupowań, m.in. Nowej Lewicy, Razem oraz Prawa i Sprawiedliwość.

Wśród **wycofanych** przeważają kobiety. Więcej niż w pozostałych segmentach jest wśród nich ludzi młodych, do 24 roku życia. Ponad połowę tej grupy stanowią mieszkańcy wsi. W porównaniu z dwiema omówionymi wyżej grupami wycofani znajdują się w gorszym położeniu społeczno-ekonomicznym: są najsłabiej wykształceni i mają względnie niskie dochody *per capita*. Wśród nich proporcjonalnie dużo jest robotników, pracowników usług oraz rencistów. Większość wycofanych w niewielkim stopniu lub wcale nie interesuje się polityką, a więcej niż co czwarty nie umie określić swoich poglądów politycznych na skali lewica-centrum-prawica. Ponad dwie piąte nie zamierza głosować w wyborach parlamentarnych, a spora część nie wie, które ugrupowanie poprzeć w wyborach. Największe poparcie w tej grupie uzyskuje Prawo i Sprawiedliwość.

TABELA 4

		Kategorie badanych		
		Moralisci	Pragmatycy	Wycofani
Ogółem		46	34	20
Płeć	Mężczyźni	54	46	38
	Kobiety	46	54	62
Wiek	18–24 lata	10	3	12
	25–34	15	15	12
	35–44	20	19	17
	45–54	17	23	15
	55–64	14	12	17
	65 lat i więcej	23	28	27
Miejsce zamieszkania	Wieś	43	29	51
	Miasto do 19 999	16	12	13
	20 000 – 99 999	18	23	15
	100 000 – 499 999	14	18	11
	500 000 i więcej mieszk.	9	18	10
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	8	7	18
	Zasadnicze zawodowe	21	19	28
	Średnie	43	28	38
	Wyższe	28	46	17
Grupa społ.-zaw.	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15	23	8
	Średni personel, technicy	7	4	3
	Pracownicy adm.-biurowi	6	8	6
	Pracownicy usług	8	5	8
	Robotnicy wykwalifikowani	12	9	12
	Robotnicy niewykwalifik.	4	3	7
	Rolnicy	4	2	4
	Pracujący na własny rach.	6	10	3
	Bezrobotni	2	1	3
	Emeryci	24	28	30
	Renciści	2	2	7
	Uczniowie i studenci	6	4	4
	Zajmujący się domem i inni	5	3	6
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	24	31	25
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	22	17	35
	sekt. pryw. poza rolnict.	48	50	31
	prywatnym gosp. rolnym	6	2	9
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	10	5	16
	Od 2000 do 2999 zł	16	12	16
	Od 3000 do 3999 zł	17	10	12
	Od 4000 do 5999 zł	17	25	11
	6000 zł i więcej	11	19	6
	Trudno powiedzieć	11	10	17
	Odmowa odpowiedzi	18	18	23
Ocena własnych war. mater.	Złe	6	2	7
	Średnie	37	25	29
	Dobre	58	73	64
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	6	3	4
	Raz w tygodniu	38	25	40
	1–2 razy w miesiącu	12	12	10
	Kilka razy w roku	23	26	23
	W ogóle nie uczestniczy	21	35	22

TABELA 4 cd.

Ogółem		Kategorie badanych		
		Moralisci	Pragmatycy	Wycofani
Poglądy polityczne	Lewica	13	41	16
	Centrum	18	31	30
	Prawica	56	18	27
	Trudno powiedzieć	13	9	27
Zainteresowanie polityką	Bardzo duże	6	7	4
	Duże	17	22	2
	Średnie	48	46	32
	Nikłe, niewielkie	21	17	32
	Żadne	8	8	30
	Jeszcze inaczej	0	0	1
Preferencje partyjne	KO	8	47	8
	Konfederacja WiN	13	2	2
	Konfederacja Korony Polskiej	8	1	5
	Nowa Lewica	1	5	5
	Polska 2050 RP	1	1	1
	PSL	1	2	2
	PiS	28	6	20
	Razem	1	5	1
	Inne	2	1	0
	Trudno powiedzieć	13	11	15
	Odmowa odpowiedzi	3	3	2
	Nie głosujący	21	17	41

PRIORYTETY POLSKI W RELACJACH Z UKRAINĄ

Na koniec zapytaliśmy naszych respondentów o to, jakie powinny być – ich zdaniem – główne cele Polski w stosunkach z Ukrainą. W ocenie społecznej zdecydowanym priorytetem w relacjach z Ukrainą powinna być współpraca na rzecz bezpieczeństwa – wskazało ją 61% badanych. Na drugim miejscu znalazł się postulat budowania dobrych relacji sąsiedzkich (46%). Tylko niewiele mniej osób wymieniło jednak jako kluczowe takie kwestie jak: upamiętnienie ofiar rzezi wołyńskiej, wzmocnienie pozycji Polski jako lidera w naszym regionie Europy oraz udział polskich firm w odbudowie Ukrainy. Jedynie niewielu respondentów za priorytetowe uznało przyjęcie Polski do Unii Europejskiej i wsparcie dla ukraińskich uchodźców w naszym kraju.

RYS. 5. Jakie powinny być obecnie główne cele Polski w relacjach z Ukrainą?
Z podanej listy proszę wskazać maksymalnie trzy główne cele.



Omówione wcześniej grupy wyraźnie różnią się w definiowaniu celów polskiej polityki w relacjach z Ukrainą. Moralisci na pierwszym miejscu stawiają właściwe upamiętnienie ofiar rzezi wołyńskiej, a wśród trzech najważniejszych postulatów, obok współpracy na rzecz bezpieczeństwa, wymieniają wzmocnienie pozycji Polski jako lidera w regionie. Zupełnie inaczej widzą tę kwestię pragmatycy, dla których kluczowa jest współpraca na rzecz bezpieczeństwa, a ponadto wśród priorytetów wskazują budowanie relacji dobrosąsiedzkich oraz udział polskich firm w odbudowie Ukrainy. Wycofani najczęściej postulują współpracę w kwestii bezpieczeństwa oraz budowanie dobrych relacji między Polska a Ukrainą.

TABELA 5

Jakie powinny być obecnie główne cele Polski w relacjach z Ukrainą?	Kategorie badanych wyróżnione ze względu na ich stanowisko w polsko-ukraińskim sporze		
	Moralisci	Pragmatycy	Wycofani
	w procentach		
Współpraca na rzecz bezpieczeństwa	54	73	54
Budowanie dobrych relacji sąsiedzkich	40	57	42
Właściwe upamiętnienie ofiar rzezi wołyńskiej	66	22	26
Wzmocnienie pozycji Polski jako lidera w naszym regionie Europy	50	37	31
Udział polskich firm w odbudowie Ukrainy	39	55	25
Przyjęcie Ukrainy do Unii Europejskiej	4	13	13
Wsparcie dla Ukraińców mieszkających w Polsce	3	11	8
Trudno powiedzieć	2	2	14



Polsko-ukraiński konflikt dotyczący polityki historycznej, którego eskalację mogliśmy niedawno obserwować, ujawnia istotne podziały w polskim społeczeństwie. Wpisują się one w znacznej mierze w podziały polityczne w naszym kraju, choć – jak pokazują badania preferencji wyborczych i co warto zaznaczyć – zaostrenie konfliktu polsko-ukraińskiego nie służy żadnej z głównych stron politycznego sporu, przynosząc korzyści przede wszystkim Konfederacji WiN⁴. Badania pokazują, że tytułowy spór o imponderabilia w istocie wykracza poza obszar pamięci historycznej i polityki w tym zakresie. Osoby, które nazwaliśmy moralistami, i którym najbardziej zależy na upamiętnieniu ofiar rzezi wołyńskiej, relacje polsko-ukraińskie widzą często przez pryzmat rywalizacji o pozycję w naszej części Europy. To one z racji liczebności nadają obecnie ton w dyskursie dotyczącym polsko-ukraińskich relacji. Druga, mniej liczna, ale najbardziej zaangażowana politycznie grupa, to pragmatycy, dla których rozliczenia historyczne są ważne, ale nie priorytetowe, i którzy chcą budować dobrosąsiedzkie stosunki z Ukrainą. Obok rozwoju współpracy militarnej, zależy im na udziale polskich firm w odbudowie Ukrainy. Żadna z tych grup nie traktuje priorytetowo wsparcia akcesji Ukrainy do Unii Europejskiej czy pomocy dla ukraińskich uchodźców w Polsce.

⁴ Zob. CBOS Flash „Preferencje partyjne w pierwszej dekadzie lipca (CATI)”, lipiec 2026 (K. Pankowski).

TABELA 1

		Ukraińcy mają prawo do własnych bohaterów, nawet jeśli zapisali się oni negatywnie w historii Polski.			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		44	42	14	923
Płeć	Mężczyźni	44	46	11	444
	Kobiety	45	38	17	479
Wiek	18–24 lata	62	26	13	75
	25–34	43	47	10	132
	35–44	51	37	12	177
	45–54	51	37	12	172
	55–64	38	48	14	131
	65 lat i więcej	33	48	19	235
Miejsce zamieszkania	Wieś	45	41	15	368
	Miasto do 19 999	42	47	11	128
	20 000 – 99 999	43	46	11	176
	100 000 – 499 999	44	38	18	138
	500 000 i więcej mieszk.	49	38	14	113
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	38	41	21	91
	Zasadnicze zawodowe	41	42	17	198
	Średnie	45	44	11	340
	Wyższe	48	39	14	295
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	48	39	13	154
	Średni personel, technicy	30	57	13	45
	Pracownicy adm.-biurowi	52	31	17	63
	Pracownicy usług	51	42	6	62
	Robotnicy wykwalifikowani	57	39	4	99
	Robotnicy niewykwalifik.	38	37	26	37
	Rolnicy	31	63	6	31
	Pracujący na własny rach.	53	35	12	59
	Bezrobotni	47	39	13	18
	Emeryci	35	47	19	245
	Renciści	36	39	25	28
	Uczniowie i studenci	56	33	11	44
	Zajmujący się domem i inni	46	37	17	39
	inst. państw., publicznej	48	38	14	148
Pracuje w:	spółce właścicieli prywatnych i państwa	45	46	10	124
	sekt. prywat. poza rolnict.	52	37	11	255
	prywatnym gosp. rolnym	31	61	7	27
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	41	44	15	88
	Od 2000 do 2999 zł	48	40	11	134
	Od 3000 do 3999 zł	41	47	12	124
	Od 4000 do 5999 zł	52	37	11	172
	6000 zł i więcej	49	41	10	118
	Trudno powiedzieć	43	41	16	110
	Odmowa odpowiedzi	35	44	21	176
Ocena własnych war. mater.	Złe	29	54	18	43
	Średnie	38	48	14	289
	Dobre	49	38	13	591
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	32	52	16	41
	Raz w tygodniu	38	51	11	312
	1–2 razy w miesiącu	46	36	18	107
	Kilka razy w roku	48	37	15	216
	W ogóle nie uczestniczy	52	35	14	235
Poglądy polityczne	Lewica	58	31	11	212
	Centrum	50	38	13	225
	Prawica	34	56	10	336
	Trudno powiedzieć	41	30	29	132

TABELA 2

		Polskie państwo powinno reagować, kiedy inne państwo gloryfikuje postaci historyczne odpowiedzialne za zbrodnie na Polakach.			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		84	8	8	928
Płeć	Mężczyźni	88	7	5	447
	Kobiety	81	9	11	481
Wiek	18–24 lata	89	1	10	77
	25–34	89	5	5	132
	35–44	89	5	5	179
	45–54	82	13	5	172
	55–64	83	7	10	133
	65 lat i więcej	79	10	11	236
Miejsce zamieszkania	Wieś	84	6	10	370
	Miasto do 19 999	85	7	7	129
	20 000 – 99 999	86	9	6	176
	100 000 – 499 999	86	6	8	140
	500 000 i więcej mieszk.	81	14	5	113
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	71	14	15	91
	Zasadnicze zawodowe	84	8	8	199
	Średnie	83	7	10	342
	Wyższe	90	7	3	296
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	90	5	5	154
	Średni personel, technicy	91		9	45
	Pracownicy adm.-biurowi	84	6	10	64
	Pracownicy usług	88	7	5	64
	Robotnicy wykwalifikowani	84	12	4	99
	Robotnicy niewykwalifik.	84	13	3	37
	Rolnicy	85	9	7	31
	Pracujący na własny rach.	90	4	6	60
	Bezrobotni	89	8	3	18
	Emeryci	78	11	12	245
	Renciści	62	17	20	28
	Uczniowie i studenci	90	2	7	44
	Zajmujący się domem i inni	89	2	8	39
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	88	5	7	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	74	16	10	124
	sekt. prywat. poza rolnict.	93	4	4	257
	prywatnym gosp. rolnym	86	7	8	27
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	78	14	7	88
	Od 2000 do 2999 zł	87	7	6	134
	Od 3000 do 3999 zł	88	6	6	123
	Od 4000 do 5999 zł	85	7	7	172
	6000 zł i więcej	91	6	3	118
	Trudno powiedzieć	80	10	10	112
	Odmowa odpowiedzi	80	7	14	181
Ocena własnych war. mater.	Złe	69	16	14	44
	Średnie	86	6	8	293
	Dobre	84	8	7	592
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	80	7	13	42
	Raz w tygodniu	85	8	7	312
	1–2 razy w miesiącu	89	3	8	107
	Kilka razy w roku	88	6	6	218
	W ogóle nie uczestniczy	80	12	8	237
Poglądy polityczne	Lewica	82	12	6	212
	Centrum	84	8	9	225
	Prawica	93	5	2	336
	Trudno powiedzieć	71	7	22	133

TABELA 3

		Politycy polscy i ukraińscy dla własnych korzyści politycznych podsycają konflikty między Polakami i Ukraińcami.			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		73	14	13	930
Płeć	Mężczyźni	76	15	9	447
	Kobiety	71	12	17	483
Wiek	18–24 lata	72	16	13	75
	25–34	76	14	10	132
	35–44	76	13	10	179
	45–54	79	11	10	174
	55–64	64	20	17	133
	65 lat i więcej	71	11	18	238
Miejsce zamieszkania	Wieś	72	14	14	371
	Miasto do 19 999	78	10	13	129
	20 000 – 99 999	74	16	10	175
	100 000 – 499 999	76	12	12	140
	500 000 i więcej mieszk.	68	15	17	115
Wysztalcenie	Podstawowe / gimnazjalne	62	18	19	91
	Zasadnicze zawodowe	70	14	16	203
	Średnie	75	13	12	340
	Wyższe	77	13	10	297
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	76	15	9	153
	Średni personel, technicy	69	13	18	45
	Pracownicy adm.-biurowi	82	11	7	63
	Pracownicy usług	84	9	7	64
	Robotnicy wykwalifikowani	78	17	6	99
	Robotnicy niewykwalifik.	64	12	24	38
	Rolnicy	65	21	14	31
	Pracujący na własny rach.	74	13	13	60
	Bezrobotni	84	10	5	18
	Emeryci	69	12	18	248
	Renciści	58	17	25	28
	Uczniowie i studenci	72	16	11	44
	Zajmujący się domem i inni	71	16	13	39
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	74	12	14	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	72	16	12	126
	sekt. prywat. poza rolnict.	79	14	8	256
	prywatnym gosp. rolnym	66	22	11	27
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	70	17	14	89
	Od 2000 do 2999 zł	72	15	12	136
	Od 3000 do 3999 zł	75	15	10	124
	Od 4000 do 5999 zł	76	11	13	171
	6000 zł i więcej	80	10	9	118
	Trudno powiedzieć	70	13	18	111
	Odmowa odpowiedzi	69	15	16	182
Ocena własnych war. mater.	Złe	65	16	19	44
	Średnie	73	12	15	294
	Dobre	74	14	12	592
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	76	11	13	42
	Raz w tygodniu	64	21	16	313
	1–2 razy w miesiącu	78	12	10	107
	Kilka razy w roku	81	9	10	219
	W ogóle nie uczestniczy	77	11	13	236
Poglądy polityczne	Lewica	81	9	10	212
	Centrum	75	12	13	225
	Prawica	73	19	9	337
	Trudno powiedzieć	60	11	29	134

TABELA 4

		Bez rozliczenia przeszłości nie można zbudować dobrych relacji polsko-ukraińskich.			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		77	16	8	928
Płeć	Mężczyźni	82	12	6	445
	Kobiety	71	19	10	483
Wiek	18–24 lata	78	8	14	75
	25–34	77	15	7	132
	35–44	75	18	6	178
	45–54	78	19	4	173
	55–64	77	13	10	133
	65 lat i więcej	76	15	9	237
Miejsce zamieszkania	Wieś	76	16	8	368
	Miasto do 19 999	74	15	11	129
	20 000 – 99 999	80	13	7	176
	100 000 – 499 999	77	17	6	140
	500 000 i więcej mieszk.	75	17	7	115
Wysztalcenie	Podstawowe / gimnazjalne	64	19	17	91
	Zasadnicze zawodowe	77	14	9	202
	Średnie	82	10	7	341
	Wyższe	74	21	5	295
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	72	22	6	153
	Średni personel, technicy	91	5	4	45
	Pracownicy adm.-biurowi	76	15	8	63
	Pracownicy usług	82	8	11	64
	Robotnicy wykwalifikowani	81	17	2	99
	Robotnicy niewykwalifik.	74	11	15	37
	Rolnicy	86	14		31
	Pracujący na własny rach.	75	17	8	60
	Bezrobotni	75	22	3	18
	Emeryci	74	16	9	247
	Renciści	61	17	22	28
	Uczniowie i studenci	78	11	12	44
	Zajmujący się domem i inni	79	14	8	39
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	73	18	10	148
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	79	13	8	126
	sekt. prywat. poza rolnict.	80	16	5	256
	prywatnym gosp. rolnym	87	13		27
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	80	14	6	89
	Od 2000 do 2999 zł	79	15	6	136
	Od 3000 do 3999 zł	82	12	6	124
	Od 4000 do 5999 zł	81	15	4	172
	6000 zł i więcej	72	21	7	118
	Trudno powiedzieć	67	21	12	111
	Odmowa odpowiedzi	74	13	13	179
Ocena własnych war. mater.	Złe	75	18	7	43
	Średnie	80	13	7	293
	Dobre	75	16	9	592
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	82	10	8	42
	Raz w tygodniu	81	11	8	312
	1–2 razy w miesiącu	82	12	5	107
	Kilka razy w roku	77	16	7	219
	W ogóle nie uczestniczy	67	24	9	236
Poglądy polityczne	Lewica	72	24	4	211
	Centrum	72	20	8	225
	Prawica	89	8	3	338
	Trudno powiedzieć	61	13	26	134

TABELA 5

		Polska i Ukraina powinny przede wszystkim współpracować w obliczu zagrożenia ze strony Rosji, a nie skupiać się na dzielących je kwestiach.			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		75	15	10	929
Płeć	Mężczyźni	75	16	8	446
	Kobiety	75	14	11	483
Wiek	18–24 lata	61	22	17	77
	25–34	72	18	10	131
	35–44	78	13	9	178
	45–54	79	14	7	172
	55–64	71	19	11	133
	65 lat i więcej	80	11	9	237
Miejsce zamieszkania	Wieś	73	17	10	368
	Miasto do 19 999	72	12	16	129
	20 000 – 99 999	77	17	6	176
	100 000 – 499 999	81	10	8	140
	500 000 i więcej mieszk.	76	16	8	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	58	23	18	91
	Zasadnicze zawodowe	76	13	11	201
	Średnie	71	19	10	342
	Wyższe	85	9	6	295
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	80	12	8	153
	Średni personel, technicy	80	15	5	45
	Pracownicy adm.-biurowi	69	18	13	64
	Pracownicy usług	70	19	11	63
	Robotnicy wykwalifikowani	77	12	11	99
	Robotnicy niewykwalifik.	48	31	21	37
	Rolnicy	76	24		31
	Pracujący na własny rach.	82	11	7	60
	Bezrobotni	56	36	8	18
	Emeryci	79	13	9	247
	Renciści	70	16	14	28
	Uczniowie i studenci	66	17	17	45
	Zajmujący się domem i inni	79	13	8	39
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	78	13	8	148
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	68	19	13	125
	sekt. prywat. poza rolnict.	75	15	10	257
	prywatnym gosp. rolnym	81	19		27
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	75	19	6	88
	Od 2000 do 2999 zł	76	18	6	135
	Od 3000 do 3999 zł	73	14	12	124
	Od 4000 do 5999 zł	83	8	9	172
	6000 zł i więcej	83	15	2	118
	Trudno powiedzieć	73	15	12	111
	Odmowa odpowiedzi	66	18	16	181
Ocena własnych war. mater.	Złe	57	29	15	44
	Średnie	73	17	10	293
	Dobre	78	13	9	592
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	69	26	5	42
	Raz w tygodniu	75	18	8	313
	1–2 razy w miesiącu	81	13	6	106
	Kilka razy w roku	78	12	10	218
	W ogóle nie uczestniczy	73	14	13	237
Poglądy polityczne	Lewica	92	5	3	212
	Centrum	82	11	7	225
	Prawica	69	23	7	338
	Trudno powiedzieć	58	15	28	132

TABELA 6

		Polska i Ukraina mają więcej wspólnych niż rozbieżnych celów i interesów.			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		52	32	16	932
Płeć	Mężczyźni	55	33	11	447
	Kobiety	48	31	21	485
Wiek	18–24 lata	47	35	18	77
	25–34	49	37	14	132
	35–44	49	36	14	180
	45–54	56	30	15	174
	55–64	52	30	18	134
	65 lat i więcej	54	27	19	236
Miejsce zamieszkania	Wieś	43	35	22	372
	Miasto do 19 999	43	37	19	129
	20 000 – 99 999	60	33	7	176
	100 000 – 499 999	61	26	13	140
	500 000 i więcej mieszk.	65	21	14	115
Wysztalcenie	Podstawowe / gimnazjalne	46	32	22	91
	Zasadnicze zawodowe	44	32	25	201
	Średnie	45	39	16	343
	Wyższe	67	24	10	297
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	67	23	10	154
	Średni personel, technicy	45	42	12	45
	Pracownicy adm.-biurowi	53	29	18	64
	Pracownicy usług	43	35	22	65
	Robotnicy wykwalifikowani	39	48	13	99
	Robotnicy niewykwalifik.	37	34	29	38
	Rolnicy	52	29	18	31
	Pracujący na własny rach.	63	29	9	60
	Bezrobotni	47	40	13	18
	Emeryci	53	28	19	246
	Renciści	40	34	26	28
	Uczniowie i studenci	51	32	17	44
	Zajmujący się domem i inni	46	33	21	39
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	54	30	16	151
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	41	38	21	126
	sekt. prywat. poza rolnict.	56	33	11	258
	prywatnym gosp. rolnym	55	27	18	27
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	48	36	16	88
	Od 2000 do 2999 zł	51	31	18	136
	Od 3000 do 3999 zł	45	43	12	124
	Od 4000 do 5999 zł	54	33	13	171
	6000 zł i więcej	70	26	4	118
	Trudno powiedzieć	46	34	20	111
	Odmowa odpowiedzi	48	25	27	184
Ocena własnych war. mater.	Złe	42	36	23	44
	Średnie	47	33	20	293
	Dobre	55	31	14	594
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	42	42	17	42
	Raz w tygodniu	49	32	20	314
	1–2 razy w miesiącu	57	33	10	107
	Kilka razy w roku	48	35	16	219
	W ogóle nie uczestniczy	59	28	13	236
Poglądy polityczne	Lewica	73	20	7	211
	Centrum	56	28	16	225
	Prawica	45	43	11	337
	Trudno powiedzieć	33	27	41	134

TABELA 7

		Prezydent Karol Nawrocki słusznie zdecydował o odebraniu prezydentowi Ukrainy Wołodomyrowi Zełenskiemu Orderu Orła Białego.			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		59	28	13	929
Płeć	Mężczyźni	64	28	8	446
	Kobiety	55	28	17	483
Wiek	18–24 lata	74	15	11	76
	25–34	57	30	13	132
	35–44	61	26	14	178
	45–54	57	31	13	173
	55–64	62	24	13	133
	65 lat i więcej	55	33	13	237
Miejsce zamieszkania	Wieś	70	16	14	369
	Miasto do 19 999	61	26	13	128
	20 000 – 99 999	48	38	14	176
	100 000 – 499 999	58	31	10	140
	500 000 i więcej mieszk.	42	48	10	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	58	26	16	91
	Zasadnicze zawodowe	64	23	13	201
	Średnie	68	19	13	343
	Wyższe	47	43	11	295
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	47	40	14	154
	Średni personel, technicy	70	22	8	45
	Pracownicy adm.-biurowi	49	37	14	63
	Pracownicy usług	69	15	16	65
	Robotnicy wykwalifikowani	68	24	7	99
	Robotnicy niewykwalifik.	69	15	16	37
	Rolnicy	74	17	9	31
	Pracujący na własny rach.	52	33	15	60
	Bezrobotni	76	14	10	18
	Emeryci	55	32	13	247
	Renciści	51	17	32	28
	Uczniowie i studenci	72	22	7	44
	Zajmujący się domem i inni	73	14	13	39
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	50	36	14	149
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	65	21	14	125
	sekt. prywat. poza rolnict.	59	29	12	257
	prywatnym gosp. rolnym	81	11	7	27
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	70	18	12	89
	Od 2000 do 2999 zł	67	21	11	136
	Od 3000 do 3999 zł	67	21	12	124
	Od 4000 do 5999 zł	50	39	11	172
	6000 zł i więcej	44	47	10	118
	Trudno powiedzieć	62	24	14	110
	Odmowa odpowiedzi	60	23	17	180
Ocena własnych war. mater.	Złe	71	14	16	43
	Średnie	66	22	13	294
	Dobre	55	32	13	592
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	72	18	10	41
	Raz w tygodniu	69	20	10	313
	1–2 razy w miesiącu	61	25	14	107
	Kilka razy w roku	56	28	16	218
	W ogóle nie uczestniczy	47	41	12	236
Poglądy polityczne	Lewica	33	53	14	211
	Centrum	47	41	12	225
	Prawica	82	11	7	338
	Trudno powiedzieć	60	12	28	133

TABELA 8

		Decyzja o odebraniu prezydentowi Ukrainy Wołodymyrowi Zełenskiemu Orderu Orła Białego przynosi Polsce więcej strat niż korzyści.			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		41	41	18	930
Płeć	Mężczyźni	42	47	12	446
	Kobiety	41	35	24	484
Wiek	18–24 lata	28	57	16	77
	25–34	39	45	16	132
	35–44	42	44	14	178
	45–54	40	44	16	173
	55–64	40	39	21	133
	65 lat i więcej	48	29	23	237
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	45	24	370
	Miasto do 19 999	34	43	22	128
	20 000 – 99 999	49	38	13	176
	100 000 – 499 999	52	36	12	140
	500 000 i więcej mieszk.	55	35	10	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	33	40	27	91
	Zasadnicze zawodowe	43	37	20	201
	Średnie	33	48	19	343
	Wyższe	53	35	13	295
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	52	36	12	154
	Średni personel, technicy	20	66	15	45
	Pracownicy adm.-biurowi	41	45	14	63
	Pracownicy usług	32	55	14	65
	Robotnicy wykwalifikowani	41	46	13	99
	Robotnicy niewykwalifik.	36	46	19	37
	Rolnicy	21	41	38	31
	Pracujący na własny rach.	50	33	17	60
	Bezrobotni	46	43	10	18
	Emeryci	46	31	23	247
	Renciści	49	31	19	28
	Uczniowie i studenci	28	55	17	44
	Zajmujący się domem i inni	23	46	32	39
	inst. państw., publicznej	43	44	13	149
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	35	48	17	126
Pracuje w:	sekt. prywat. poza rolnict.	44	42	13	257
	prywatnym gosp. rolnym	19	36	45	27
	Do 1999 zł	29	49	23	89
	Od 2000 do 2999 zł	36	44	20	136
Dochody na jedną osobę	Od 3000 do 3999 zł	44	45	11	124
	Od 4000 do 5999 zł	46	43	11	172
	6000 zł i więcej	56	36	8	118
	Trudno powiedzieć	34	37	29	110
	Odmowa odpowiedzi	40	34	26	181
Ocena własnych war. mater.	Złe	17	57	27	43
	Średnie	37	42	21	294
	Dobre	45	39	16	593
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	37	49	14	41
	Raz w tygodniu	38	43	20	313
	1–2 razy w miesiącu	35	46	19	107
	Kilka razy w roku	40	41	18	219
	W ogóle nie uczestniczy	50	35	15	236
Poglądy polityczne	Lewica	62	27	11	211
	Centrum	51	29	20	225
	Prawica	27	61	12	338
	Trudno powiedzieć	29	29	42	134

TABELA 9

		Na sporze polsko-ukraińskim korzysta Rosja.			Liczba osób
		Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		80	11	9	931
Płeć	Mężczyźni	81	13	6	447
	Kobiety	79	9	12	484
Wiek	18–24 lata	74	17	9	76
	25–34	83	12	6	132
	35–44	80	13	8	178
	45–54	85	8	7	173
	55–64	76	12	12	134
	65 lat i więcej	80	9	11	238
Miejsce zamieszkania	Wieś	77	12	11	370
	Miasto do 19 999	76	11	13	129
	20 000 – 99 999	83	11	6	176
	100 000 – 499 999	85	10	6	140
	500 000 i więcej mieszk.	84	8	8	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	73	11	16	91
	Zasadnicze zawodowe	75	11	14	201
	Średnie	79	14	7	343
	Wyższe	87	8	6	296
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	81	9	10	154
	Średni personel, technicy	82	18		45
	Pracownicy adm.-biurowi	80	9	10	64
	Pracownicy usług	83	8	9	65
	Robotnicy wykwalifikowani	81	16	3	99
	Robotnicy niewykwalifik.	78	7	15	37
	Rolnicy	82	13	5	31
	Pracujący na własny rach.	89	4	7	60
	Bezrobotni	76	18	6	18
	Emeryci	78	11	11	248
	Renciści	65	11	24	28
	Uczniowie i studenci	77	17	6	44
	Zajmujący się domem i inni	84	10	6	39
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	78	12	10	150
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	82	10	8	125
	sekt. pryw. poza rolnict.	82	11	7	257
	prywatnym gosp. rolnym	85	9	7	27
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	73	17	10	89
	Od 2000 do 2999 zł	77	14	10	136
	Od 3000 do 3999 zł	80	12	8	124
	Od 4000 do 5999 zł	81	9	10	172
	6000 zł i więcej	87	10	3	118
	Trudno powiedzieć	85	6	9	110
	Odmowa odpowiedzi	78	11	11	181
Ocena własnych war. mater.	Złe	59	25	16	44
	Średnie	78	12	11	294
	Dobre	83	10	8	592
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	82	11	7	42
	Raz w tygodniu	78	11	11	314
	1–2 razy w miesiącu	82	14	4	107
	Kilka razy w roku	77	13	10	218
	W ogóle nie uczestniczy	85	8	7	236
Poglądy polityczne	Lewica	93	4	3	212
	Centrum	84	10	7	225
	Prawica	75	18	7	338
	Trudno powiedzieć	69	5	26	134

TABELA 10

		Jakie powinny być obecnie główne cele Polski w relacjach z Ukrainą? Z podanej listy proszę wskazać maksymalnie trzy główne cele.								Liczba osób
		Właściwe upamiętnienie ofiar rzezi wołyńskiej	Współpraca na rzecz bezpieczeństwa	Budowanie dobrych relacji sąsiedzkich	Przyjęcie Ukrainy do Unii Europejskiej	Wzmocnienie pozycji Polski jako lidera w naszym regionie Europy	Udział polskich firm w odbudowie Ukrainy	Wsparcie dla Ukraińców mieszkających w Polsce	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	%	%	
Ogółem		43	61	46	9	41	40	7	5	932
Płeć	Mężczyźni	46	56	47	8	44	48	5	3	447
	Kobiety	40	65	45	10	38	34	8	6	485
Wiek	18–24 lata	44	63	39	18	45	29	10	6	76
	25–34	42	69	48	7	46	30	6	3	132
	35–44	47	63	43	6	48	45	5	4	179
	45–54	38	61	52	10	44	48	4	2	174
	55–64	44	57	45	7	34	40	6	8	134
	65 lat i więcej	43	55	46	9	33	41	10	5	238
	65 lat i więcej	43	55	46	9	33	41	10	5	238
Miejsce zamieszkania	Wieś	49	59	46	7	37	34	5	4	374
	Miasto do 19 999	40	52	51	10	42	39	6	7	129
	20 000 – 99 999	40	64	48	10	46	50	7	4	176
	100 000 – 499 999	44	63	39	11	43	39	10	4	139
	500 000 i więcej mieszk.	28	66	48	9	42	48	10	3	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	37	55	42	9	32	36	5	13	89
	Zasadnicze zawodowe	48	51	47	10	30	34	5	6	202
	Średnie	46	59	46	9	45	37	6	4	344
	Wyższe	36	71	48	7	47	49	9	2	297
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	37	69	42	7	47	53	8	4	154
	Średni personel, technicy	50	72	53	9	47	36	7		45
	Pracownicy adm.-biurowi	43	71	52	12	41	37	5	5	64
	Pracownicy usług	51	71	42	2	48	32	5	3	65
	Robotnicy wykwalifikowani	42	49	53	12	46	40	3	4	99
	Robotnicy niewykwalifik.	42	42	52	3	32	41	3	4	38
	Rolnicy	66	51	57	8	24	34	4	3	31
	Pracujący na własny rach.	35	65	47	7	51	51	6	4	60
	Bezrobotni	54	46	38	13	36	37	8	5	18
	Emeryci	43	55	45	9	33	40	9	5	248
	Renciści	29	51	39	9	35	31	7	14	28
	Uczniowie i studenci	45	72	51	19	49	28	10		44
	Zajmujący się domem i inni	42	60	35	9	37	26	2	13	39
	inst. państw., publicznej	41	69	46	9	36	42	10	6	151
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	40	66	46	8	53	35	2	2	126
	sekt. pryw. poza rolnict.	44	59	48	8	48	48	5	3	258
	prywatnym gosp. rolnym	61	50	64	5	31	34		3	27
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	45	54	47	8	38	33	4	4	89
	Od 2000 do 2999 zł	55	60	42	9	35	35	6	4	136
	Od 3000 do 3999 zł	47	56	51	5	46	49	5	4	124
	Od 4000 do 5999 zł	42	71	53	9	41	38	8	2	172
	6000 zł i więcej	34	66	38	11	54	52	14	3	118
	Trudno powiedzieć	39	53	49	8	37	43	4	7	110
	Odmowa odpowiedzi	39	58	43	9	37	35	5	8	184

TABELA 10 cd.

		Jakie powinny być obecnie główne cele Polski w relacjach z Ukrainą? Z podanej listy proszę wskazać maksymalnie trzy główne cele.								Liczba osób
		Właściwe upamiętnienie ofiar rzezi wołyńskiej	Współpraca na rzecz bezpieczeństwa	Budowanie dobrych relacji sąsiedzkich	Przyjęcie Ukrainy do Unii Europejskiej	Wzmocnienie pozycji Polski jako lidera w naszym regionie Europy	Udział polskich firm w odbudowie Ukrainy	Wsparcie dla Ukraińców mieszkających w Polsce	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	%	%	
Ogółem		43	61	46	9	41	40	7	5	932
Ocena własnych war. mater.	Złe	57	47	27	11	32	38	2	10	44
	Średnie	48	57	41	7	42	43	6	6	296
	Dobre	39	63	50	10	41	39	7	4	593
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	56	57	39	4	32	48	14	2	42
	Raz w tygodniu	49	55	42	8	41	42	6	5	315
	1–2 razy w miesiącu	47	61	52	9	46	30	5	3	107
	Kilka razy w roku	42	62	51	7	39	44	6	4	219
	W ogóle nie uczestniczy	32	68	46	11	42	39	9	5	235
Poglądy polityczne	Lewica	24	78	53	16	44	45	11	2	212
	Centrum	37	62	52	10	38	42	5	3	225
	Prawica	62	52	37	6	47	45	6	2	338
	Trudno powiedzieć	34	55	48	4	29	19	4	14	133